

LITERATURA ZA PRIPREMU STRUČNOG ISPITA ZA ZVANJE

KUSTOS

Osnove državnog i pravnog poretka Republike Hrvatske, te zakonodavstvo Republike Hrvatske u području muzejske djelatnosti i zaštite i očuvanja kulturnih dobara.

Sadržaj predmeta:

1. Ustav Republike Hrvatske
2. radno zakonodavstvo i propisi
3. zakonodavstvo u kulturi

Literatura:

1. Ustav Republike Hrvatske // »Narodne novine«, br. 85/2010 (pročišćeni tekst) i 5/2014 – Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske
2. Zakon o sustavu državne uprave // »Narodne novine«, br. 66/19 (Čl. 1.-14.)
3. Zakon o ustrojstvu i djelokrugu **ministarstava i drugih** središnjih tijela državne uprave // »Narodne novine«, br. 93/16, 104/16, 116/18, 127/19 Čl. 14. (Djelokrug Ministarstva kulture)
4. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi // »Narodne novine«, br. 33/01., 60/01- vjerodostojno tumačenje, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19) Čl. 18.-23. (Samoupravni djelokrug, općine, grada i županije)
5. Zakon o radu // »Narodne novine«, br. 93/14, 127/17, 98/19 (Glave I. i II., članci 1-25., 28., 29., 53-72., 101.-106., 112.-130.)
6. Zakon o muzejima // »Narodne novine«, br. 61/18, 98/19, s pripadajućim Pravilnicima.
7. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara // »Narodne novine«, br. 69/99, 151/03, 157/03 – ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 44/17 i 90/18) s pripadajućim Pravilnicima.
8. Zakon o arhivskom gradivu i arhivima // »Narodne novine«, br. 61/18 i 98/19
9. Zakon o kulturnim vijećima // »Narodne novine«, br. 48/04, 44/09 i 68/13.
10. Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti // »Narodne novine«, br. 17/19 i 98/19 (Čl. 1.- 8., 42.)
11. Europska kulturna konvencija // "Narodne novine", Međunarodni ugovori br. 6/94
12. Konvencija o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja // "Narodne novine", Međunarodni ugovori br. 5/07.
13. Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine // „Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 12/93, UNESCO, Pariz, 23. studenoga 1972. godine.
14. Konvencija o zaštiti arhitektonskog blaga Europe // „Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 6/94, Vijeće Europe, Granada, 3. listopada 1985. godina
15. Europska konvencija o zaštiti arheološke baštine (revidirana) // „Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 4/04 i 9/04 objava, Vijeće Europe, Valetta 16. siječnja 1992. godina.
16. Konvencija UN o pravu mora // „Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 9/2000 čl. 303.
17. Konvencija o zaštiti podvodne kulturne baštine // „Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 10/04., UNESCO, Pariz, 2. studenoga 2001. godine

18. Konvencija o zaštiti nematerijalne kulturne baštine //Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 5/05 i 5/07
19. Okvirna konvencija Vijeća Europe o vrijednosti kulturne baštine za društvo /“Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 5/07.
20. Europska konvencija za zaštitu audiovizualne baštine//„Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 5/07.
21. Konvencija o mjerama zabrane i sprječavanja nedozvoljenog uvoza, izvoza i prijenosa vlasništva kulturnih dobara //„Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 12/93., Pariz, 14. studenoga 1970. godine.
22. UNIDROIT-ova Konvencija o ukradenim ili nezakonito izvezenim kulturnim dobrima //„Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 5/2000 i 6/02., Rim, 24. lipnja 1995. godine.
23. Konvencija za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba i Protokol u vezi sa zabranom izvoza kulturnih dobara s okupiranih teritorija //„Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 12/93 i 6/02, Haag, 14. svibnja 1954. godine.
24. Drugi Protokol uz Konvenciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba //„Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 11/05., Haag, 26. ožujka 1999. godine.
25. Konvencija o europskim krajobrazima // „Narodne novine“, Međunarodni ugovori br. 12/02
26. Uredba Vijeća (EZ) br. 116/2009 od 18. prosinca 2008. o izvozu kulturnih dobara (kodificirani tekst)
27. Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 1081/2012 od 9. studenog 2012. za potrebe Uredbe Vijeća (EZ) br. 116/2009 o izvozu kulturnih dobara (kodificirani tekst)
28. Direktive i drugi akti Europske unije o zaštiti kulturne baštine
29. Preporuke UNESCO-a o zaštiti kulturne baštine.
30. Povelje i Preporuke ICOMOS-a i ICOM-a.
31. Statuti Međunarodnog savjeta za muzeje (ICOM-a), 2017., https://icom.museum/wp-content/uploads/2018/07/2017_ICOM_Statutes_EN.pdf

Osnove muzeologije

Sadržaj predmeta:

1. Uvod i definicije muzeologije u Hrvatskoj i svijetu – od veze s informacijskim znanostima do teorije muzeja i teorije baštine
2. Osnovna podjela muzeologije
3. Povijesna muzeologija: čime se bavi i pitanja na koja odgovara
4. Povijest nastanka zbirki i muzeja u Hrvatskoj
5. Temeljni pojmovi muzeologije: muzejski predmet – muzealnost – kulturni identitet - muzeološke funkcije
6. Funkcija zaštite: od sabiranja do fizičke zaštite
7. Funkcija istraživanja s naglaskom na vezi muzeologije s pojedinim znanstvenim disciplinama u okviru nje
8. Funkcija komunikacije: oblici komuniciranja s naglaskom na izložbi kao reprezentantu muz. komunikacije
9. Praktična razina muzeologije – organizacija i djelatnost muzeja: po zbirkama, osoblju i prostoru, s naglaskom na muzejskoj profesiji i njenoj etici

Obavezna literatura:

1. Babić, D. O muzeologiji, novoj muzeologiji i znanosti o baštini. Ivi Maroeviću baštinici u spomen. Zagreb: Zavod za informacijske studije, 2009.
2. Maroević, I. Uvod u muzeologiju (Odabrane stranice: 9-16, 50-65, 70-88, 96-100, 116-118, 120-138, 160-161, 169-186, 199-205, 233-243), Zagreb: Zavod za informacijske studije, 1993.
3. Vujić, Ž. Izvori muzeja u Hrvatskoj (Poglavlje: Pojam muzeja), Zagreb: Kontura, 2007.
4. Vujić, Ž. Korisnički aspekt u sustavu Ive Maroevića: od pažljive analize do smjernica dopune. Ivi Maroeviću baštinici u spomen. Zagreb: Zavod za informacijske studije, 2009.
5. Vujić, Ž. Povijesna muzeologija na početku 21. stoljeća: besplodno okretanje prošlosti ili suvremeno poimanje discipline. u: Modeli znanja i obrada prirodnog jezika. Zagreb: Zavod za informacijske studije, 2003, str. 145-165.
6. Key Concepts in Museology. Paris: ICOM, Armand Colin, 2010. http://icom.museum/fileadmin/user_upload/pdf/Key_Concepts_of_Museology/Museologie_Anglais_BD.pdf

Etika muzejske struke

1. **ICOM Etički kodeks za muzeje** - (HR verzija) na ICOM HR stranici: <http://www.icom-croatia.hr/wp-content/uploads/2011/11/Eticki-kodeks-za-muzeje.pdf> ili ICOM Pariz stranici https://icom.museum/wp-content/uploads/2018/07/code_Croatia.pdf - engleska varijanta (i na još 38 jezika) ovdje: http://icom.museum/en/resources/documents/?q=*code+of+ethics*&y=&type
2. dodatno **Kodeks za prirodoslovne muzeje** (samo ENG) varijanta ovdje: http://www.icom-croatia.hr/wp-content/uploads/2014/01/nathcode_ethics_en.pdf
3. **Etički kodeks za muzeje britanske Muzejske asocijacije** (Code of Ethics for Museums in the UK), te dodatak istome. Britanci su dobri jer su praktični, daleko više nego mnogi drugi. Poveznice su <https://www.museumsassociation.org/ethics/code-of-ethics>; (kodeks ovdje) <https://www.museumsassociation.org/download?id=1155827>; (dodatak ovdje) <https://www.museumsassociation.org/download?id=1173810>.
4. **Pabst, Kathrin (2019). MUSEUM ETHICS IN PRACTICE** (prijevod knjige *Museumsetikk i praksis*)

Osnove muzeografije

Sadržaj predmeta:

1. Definicija muzeografije
2. Primjena muzeološke teorije u muzejskoj praksi
3. Postupnost nastajanja stalnoga postava ili povremene izložbe, od ideje do realizacije postava
4. Uloga muzeografskih pomagala u vizualizaciji izložbe ili stalnog postava
5. Obrada muzejske građe
6. Poznavanje osnovnih propisa o vođenju inventara i principima dokumentiranja muzejskih predmeta
7. Praktični rad u zbirkama, osnove poznavanja, čuvanja i fizičke zaštite predmeta

Obvezna literatura:

1. Maroević, Ivo. Muzeografija i muzej. // Uvod u muzeologiju. Zagreb: Zavod za informacijske studije, 1993. str. 70 -88.
2. Šola, Tomislav. Eseji o muzejima i njihovoj teoriji / prema kibernetičkom muzeju. Zagreb: HNK ICOM, 2003.
3. Muzejska izložba (tema broja). // Informatica museologica. 34, 3 / 4, 2003.
4. The Manual of Museum Exhibitions. Ed. by Barry Lord and Gail Dexter Lord. AltaMira Press. Canada. 2002.
5. Izazov za muzealce: muzeološko školovanje i stručno usavršavanje (tema broja). // Informatica museologica. 34, 1 / 2, 2003.
6. Dean, David. Museum exhibition: theory and practice. London; New York: Routledge. 1994.
7. Novi postavi (tema broja). // Informatica museologica. 25, 1 / 4, 1994.
8. Novi stalni postavi u muzejima i galerijama poslije Domovinskog rata (tema broja). // Informatica museologica. 30, 1 / 4, 1999.
9. Osnove zaštite i izlaganja muzejskih zbirki. Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 1993.

Preporučena literatura:

1. Lord, Barry. The Manual of Museum Learning. AltaMira Press. Canada. 2007.
2. Museografia didactica / coordinatores Joan Santacana Mestre, Nuria Serrat Antoli. – Barcelona: Ariel, 2005.
3. Šojat Bikić, Maja. Mašić, Boris. Evaluacija izložbe Dobro mi došel prijatelj – Viki Glovacki na temelju provedenog istraživanja među posjetiteljima / korisnicima. // Informatica museologica. 37, 1 / 4, 2006. str. 125 – 132.
4. Belcher, Michael. Exhibitions in museums. Leicester; London: Leicester University Press, 1992.
5. Mensch, Peter van. Muzeji i autentičnost. // Informatica museologica. 16, 3 / 4, 1985. str. 2 – 4.
6. Maroević, Ivo. Zamjena za muzejske predmete: (tipologija i definicija). // Informatica museologica. 16, 3 / 4, 1985. str. 5 – 6.
7. Museum Practice, magazine. London : Museums Association (MP website: www.museumsassociation.org/mp) 8. Museums Journal. London : Museums Association (MJ website: www.museumsassociation.org/mj&_IXPOS_=mahead3)

Osnove muzejske dokumentacije

Sadržaj predmeta:

1. Muzeološka funkcija istraživanja – dokumentiranja
2. Principi dokumentiranja
3. osnovni oblici dokumentacije u muzeju: inicijalna ili ulazna (knjiga ulaza) i trajna (inventarna knjiga, katalog muzejskih predmeta, knjiga izlaza)
4. osnovni postupci dokumentiranja: inventarizacija (upisivanje u inventarnu knjigu i nanošenje ili pridruživanje inventarnog broja muzejskom predmetu) i katalogizacija
5. Osnovne vrste podataka: tekstualni i vizualni
6. Stvaranje i obrada vizualnih podataka - fototeka
7. Standardi u muzejskom okolišu
8. Standardi podataka za obradu muzejske građe; kontrola nazivlja prigodom obrade muzejske građe – liste pojmova, klasifikacije i tezaursi;
9. Zaštita muzejske dokumentacije.

Obavezna literatura:

1. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi. // Narodne novine, br. 108/02.
2. Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju. // Narodne novine, br. 115/01.
3. Tuđman, Miroslav. Dokumentalistika: Rječnik odabranih pojmova. // Obavijest i znanje. Zagreb: Zavod za informacijske studije, 1990. Str. 155-231.
4. Međunarodne smjernice za podatke o muzejskom predmetu: CIDOC-ove kategorije podataka. Zagreb: Hrvatsko muzejsko društvo, 2000. (izdano kao prilog Vijesti muzealaca i konzervatora, 1/4, 1999.)

Preporučena literatura:

1. Maroević, Ivo. Dokumentacija. // Uvod u muzeologiju. Zagreb: Zavod za informacijske studije, 1993. Str. 189-199.

Osnove muzejske pedagogije

Sadržaj predmeta:

1. Povijesni pregled muzejske edukacije
2. uloga muzejskog pedagoga
3. radno mjesto muzejskog pedagoga
4. oblici edukacije u muzejima
5. muzejska edukacija danas

Obavezna literatura:

1. Brezinščak, R., Jelavić, Ž.: Uloga i status muzejskih pedagoga u djelatnosti muzeja // Anali Galerije Antuna Augustinčića 16/17 (1996/1997), str. 101 – 106.
2. Hannelore K. O.: Kriteriji kvalitete za muzeje – rad na obrazovanju i posredovanju; Hrvatski nacionalni Komitet ICOM-a (Deutscher Museumsbund e.V., Berlin, 2008., prijevod Mila Škarić) dostupno na <http://www.icom-croatia.hr/wp-content/uploads/2012/01/kriterijikvalitete-za-muzeje> (28.11.2016.)
3. Jelavić, Ž.: Muzej kao mjesto učenja i uloga muzejske edukacije // Puriteka 3, 2014, str. 7-1. (http://izdavastvo.ffri.hr/wp-content/uploads/2016/11/Puriteka_3_izmjena.pdf) (28.11.2016.)
4. Muzeji za sve// ur. Vouk, Morana i Željka Miklošević, Muzejska udruga Istočne Hrvatske, 2013., str. 7-17 i 42- 49. (http://muih.hr/images/stories/novosti/2013/gluo/Muzeji_za_sve_2013.pdf) (28.11.2016.)
5. Hooper Greenhill, E.: A Companion to Museum Studies (ed. Sharon Macdonald) Blackwell Publishing, 2006. / Part IV: Visitors, Learning, Interacting, p. 319 - 376 <http://upir.ir/934/-A-Companion-to-Museum-Studies-Blackwell-Companions-in-CulturalStudies-.pdf> (28.11.2016.)
6. Muzejske publikacije za djecu i mlade // ur. Snježana Radovanlija Mileusić, Biblioteka Kako objaviti dobru muzejsku knjigu, MDC, Zagreb, 2013.
7. ICOM CECA Conference (2011, Zagreb): Old questions, new answers: quality criteria for museum education // proceedings of the ICOM CECA `11 Conference, Zagreb, 2011 // editor Željka Jelavić ; co-editors Renata Brezinščak, Mila Škarić.// Zagreb: ICOM Hrvatska, 2012.

Preporučena literatura:

1. Zbornik radova I. Skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem: Pula, 14. - 16. lipnja 2001. / ur. Mila Škarić / : Hrvatsko muzejsko društvo : Sekcija za muzejsku pedagogiju, Zagreb, 2002.
2. Zbornik radova II. Skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem: Zadar, 7. - 9. studenoga 2002. / ur. Eduard Kletečki / : Hrvatsko muzejsko društvo : Sekcija za muzejsku pedagogiju; Arheološki muzej Zadar, Zagreb, 2004.
3. Zbornik radova III. Skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem : Vukovar, 14. - 16. listopada 2004. / ur. Eduard Kletečki / : Hrvatsko muzejsko društvo, Zagreb, 2006.
4. Zbornik radova IV. Skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem : Knin, 11. - 14. listopada 2006. / ur. Božidar Pejković/ : Hrvatsko muzejsko društvo, Zagreb, 2007.
5. Zbornik radova V. Skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem : Rijeka - Dubrovnik – Bari - Rijeka, 29. rujna – 3. listopada 2008. / ur. Mila Škarić, Renata Brezinščak / : Hrvatsko muzejsko društvo: Sekcija za muzejsku pedagogiju, Zagreb, 2010.

6. Zbornik radova VI. Skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem : Sisak, 25. – 27. listopada 2010. / ur. Željka Jelavić, Renata Brezinščak / : Hrvatsko muzejsko društvo: Sekcija za muzejsku pedagogiju, Zagreb, 2010.
7. Zbornik radova VII. Skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem: Rijeka, 14. – 16. studeni 2012. / ur. Milica Đilas / Hrvatsko muzejsko društvo / Zagreb, 2015.
8. Gob, A., Drouguet, N.: Muzeologija - povijest, razvitak, izazovi današnjice, Antibarbarus, Zagreb, 2007.
9. The MANUAL of museum learning / edited by Barry Lord.- Lanham : Altamira Press, 2007.- XXI